

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 21.02.2006
KOM(2006) 83 slutlig

2003/0168 (COD)

Ändrat förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

**OM TILLÄMPLIG LAG FÖR UTOMOBLIGATORISKA FÖRPLIKTELSE
(ROM II)**

(framlagt av kommissionen enligt artikel 250.2 i EG-fördraget)

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRFARANDET

Förslaget¹ antogs av kommissionen den 22 juli 2003 och översändes till Europaparlamentet och rådet samma dag.

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén antog sitt yttrande över kommissionens förslag den 30 juni och den 1 juli 2004².

Vid ett plenarmöte den 6 juli 2005 antog Europaparlamentet 54 ändringsförslag vid den första behandlingen³.

2. SYFTE MED DET ÄNDRADE FÖRSLAGET

Genom det ändrade förslaget ändras det ursprungliga förslaget om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser för att beakta vissa av Europaparlamentets ändringsförslag och resultaten av rådets arbete.

3. KOMMISSIONENS SYNPUNKTER PÅ EUROPAPARLAMENTETS ÄNDRINGSFÖRSLAG

3.1 Ändringsförslag som godtas i sin helhet av kommissionen

Ändringsförslag 2, 12, 17, 19, 22, 24, 35, 38, 39, 40, 44, 45, 48, 51, 52 och 53 kan godtas i den form Europaparlamentet har lagt fram dem, eftersom de medför en rad förbättringar – i fråga om såväl textens klarhet som vissa detaljfrågor – eller tillägg som kan underlätta genomförandet av det ursprungliga förslaget.

3.2 Ändringsförslag som godtas i sak, förutsatt att de formuleras om

Ändringsförslag 1, 5, 18, 20, 21, 23, 25, 28, 34, 36, 37, 46 och 49 kan godtas i princip, men under förutsättning att de formuleras om.

Ändringsförslag 1 hänvisar till ”Rom 1-förordningen”. Kommissionen anser att man hellre bör hänvisa till ett framtida gemenskapsinstrument som skall ersätta 1980 års Romkonvention.

Ändringsförslag 5 syftar till att precisera att förordningen också omfattar förpliktelser som följer av strikt ansvar och frågan om ansvarskapacitet vid skadeståndsgrundande händelser. Kommissionen godtar denna analys men föredrar att samla alla preciseringar angående förordningens tillämpningsområde i ett enda skäl, i detta fall femte skälet, dock utan att upprepa vad som redan nämns uttryckligen om tillämplig lag i artikel 13.

¹ KOM(2003) 427 slutlig – 2003/168 COD; ännu inte offentliggjort i EGT.

² EGT C 241, 28.9.2004, s. 1.

³ A6-0211/2005.

Ändringsförslag 18 syftar till att precisera att obehörig vinst och tjänster som utan uppdrag utförs på annans vägnar i förordningens syften skall betraktas som brott mot utomobligatoriska förpliktelser. Kommissionen instämmer i denna analys. För att inte betunga texten önskar kommissionen dock samla alla preciseringsområden i ett och samma skäl. Kommissionen anser framförallt att det är bättre att förordningen erinrar om att de juridiska begrepp som används i Bryssel I- och Rom II-förordningarna och i 1980 års Romkonvention – eller det gemenskapsinstrument som kommer att ersätta den sistnämnda – skall tolkas av EG-domstolen på ett självständigt och konsekvent sätt än att den innehåller en lång lista över preciseringsområden som till sin natur är ofullständig. För övrigt innebär detta ändringsförslag att offentliga förvaltningsansvar i utövandet av deras verksamhet inte skall omfattas av förordningens tillämpningsområde. Kommissionen godtar denna ändring i sak, men föredrar den skrivning som är allmänt vedertagen i internationella konventioner.

Ändringsförslag 20 syftar till att från förordningens tillämpningsområde undanta utomobligatoriska förpliktelser som är föremål för särskilda bolagsrättsliga regler eller regler avseende andra juridiska personer, t.ex. föreningar. Kommissionen godtar denna ändring i sak men föreslår en enklare formulering.

Ändringsförslag 21 preciserar att förordningen inte skall tillämpas på utomobligatoriska förpliktelser som uppstått inom ramen för en trust. Kommissionen godtar ändringsförslaget i princip, men föredrar att använda samma formulering som i Haagkonventionen av den 1 juli 1985.

Ändringsförslag 23 preciserar att förordningen inte skall tillämpas på ansvar för statsmaktens handlingar, inklusive tjänsteansvar för offentligt tillsatta ämbetsmän. Kommissionen kan acceptera den föreslagna lösningen i sak, men anser att detta ändringsförslag är överflödigt, eftersom situationen täcks av ändringsförslag 18.

Ändringsförslag 25 syftar till att införa en möjlighet för vissa parter som redan har ett avtalsförhållande att välja tillämplig lag för en utomobligatorisk förpliktelse innan en tvist uppstår. Kommissionen kan godta principen om lagval på förhand och instämmer i att ett sådant val måste vara förenat med strikta villkor, särskilt för att skydda svaga parter. Villkoren och reglerna kring lagvalet måste dock uttryckas enkelt och tydligt. Om avtalsvillkoren inte är tillräckligt juridiskt exakta skulle parterna kunna uppmuntras att väcka talan, vilket skulle göra förfarandet tungrovt, långdraget och kostsamt och det skulle även strida mot förordningens syfte. Den ordalydelse som kommissionen föreslår skulle dels skydda konsumenter och arbetstagare mot oövertänkta val, dels utesluta möjligheten till sådant lagval i standardavtal.

Principen bakom **ändringsförslag 28 och 34**, som ändrar avsnittens struktur och rubriker för att bättre skilja mellan huvudregeln och särskilda regler för vissa typer av skadevållande händelser, kan godtas av kommissionen. För att beakta resultaten av arbetet i rådet och skillnaderna mellan medlemsstaternas rättssystem, införs genom kommissionens förslag en ny distinktion mellan särskilda regler som gäller vissa typer av skadevållande händelser och reglerna om obehörig vinst och tjänster utan uppdrag.

Ändringsförslag 36 och 37 ersätter regeln i artikel 9 i det ursprungliga förslaget, som gäller alla kvasikontraktuella förpliktelser, med två regler; en om obehörig vinst och en om tjänster utan uppdrag. Kommissionen kan godta denna uppdelning. Den vill dock i sitt ändrade förslag beakta vissa tekniska förbättringar av texten som arbetet i rådet har lett fram till.

Ändringsförslag 46 syftar till att klargöra regeln om talan som väcks direkt mot skadevållarens försäkringsgivare, utan att ändra den i sak. Kommissionen kan godta en annan

formulering för att göra regeln mer lättförståelig. Kommissionen föredrar dock den formulering man kommit fram till i rådet, som har samma målsättning.

Ändringsförslag 49 syftar till att precisera begreppet vanlig vistelseort för fysiska personer som arbetar i hemmet. Kommissionen kan godta principen bakom en sådan precisering, men föredrar en skrivning som ligger närmare den som man har kommit fram till i rådet, där domstolen uppmanas att betrakta den plats där verksamheten faktiskt bedrivs som personens vanliga vistelseort i stället för en officiell adress som visar sig vara rent fiktiv.

3.3 *Ändringsförslag som kommissionen godtagit delvis*

Ändringsförslag 3 syftar till att anpassa sjunde skälet i det ursprungliga förslaget till de ändringar som införts genom ändringsförslag 26 avseende huvudregeln i artikel 3. Eftersom kommissionen kan godta ändringsförslag 26 endast delvis, måste den förkasta motsvarande ändringar av skälet. Vad gäller sista meningen i ändringsförslaget, som erinrar om att det är nödvändigt att respektera parternas avsikt, nämns denna princip redan i åttonde skälet i kommissionens ändrade förslag.

Ändringsförslag 14 om ordnings- och säkerhetsbestämmelser i det land där den skadegörande händelsen inträffade har en dubbel målsättning. Det rör sig dels om att på nytt betona att tillämpningen av dessa regler följer av domstolens behörighet att göra en skönsmässig bedömning (genom tillägget "*i skälig omfattning*"), dels att utesluta denna möjlighet i fråga om skador beträffande personlighetsskyddet och den fria konkurrensen. Kommissionen kan godta den precisering som anges i första meningen i skälet. Europaparlamentets betänkande innehåller dock inte något stöd för att denna regel inte skall gälla personlighetsskydd och fri konkurrens. Kommissionen anser därför att det inte finns några skäl att skadevällare inom dessa två kategorier inte skall omfattas av det skydd som denna regel innebär.

Ändringsförslag 26 om huvudregeln i artikel 3 i kommissionens ursprungliga förslag kan godtas i fråga om de språkliga ändringarna i första stycket, som för övrigt bekräftar den regel som kommissionen föreslagit. Kommissionen kan däremot inte godta ändringarna i andra och tredje punkterna. Med punkt 2 införs en särskild regel om trafikolyckor, enligt vilken olika lagar skall gälla för ansvar respektive skadestånd. Kommissionen inser att Europaparlamentet har försökt finna en skälig lösning för det stora antalet offer för trafikolyckor, men en sådan lösning, som ligger betydligt långt ifrån gällande rätt i medlemsstaterna, kan inte väljas utan att den först analyseras grundligt. Därför föreslås att denna fråga undersöks närmare inom ramen för den tillämpningsrapport som avses i ändringsförslag 54. Punkt 3 i ändringsförslaget skulle leda till en väsentlig ändring av rättsaktens anda. Det preciseras visserligen att den undantagsklausul som domstolen har tillgång till måste tillämpas "*som undantag*". Den valda formuleringen riskerar dock att ge en signal som strider mot det mål om förutsebarhet som eftersträvas med förordningen. Redan det faktum att denna punkt räknar upp så många som fem faktorer som kan beaktas för att motivera att undantagsklausulen tillämpas, innebär en risk för att parterna och domstolen systematiskt skall fråga sig om den lösning som tillämpningen av bestämmelsen har gett är välgrundad eller inte, även när den förefaller vara det vid första anblicken. Kommissionen kan därför inte acceptera denna del av ändringsförslag 26 och håller fast vid sitt första förslag, som för övrigt även rådet har ansett vara motiverat. Kommissionen kan dock medge att vissa av de faktorer som räknas upp i punkt 3 är av stor vikt, särskilt de som gäller parternas identiska vanliga vistelseorter, en befintlig rättslig eller faktisk förbindelse mellan parterna och parternas rimliga förväntningar. Eftersom de första två faktorerna redan nämns uttryckligen i punkterna 2 och 3 i det

ursprungliga förslaget, innehåller artikel 5.3 i det ändrade förslaget numera en uttrycklig hänvisning till parternas berättigade förväntningar.

Ändringsförslag 50, som rör oförenlighet med grunderna för domstolslandets rättsordning, inför först en ny punkt 1a, som syftar till att precisera begreppet ”grunderna för domstolslandets rättsordning” genom en uppräkningslista av referenstexter. Medlemsstaternas rättsordningar har naturligtvis gemensamma inslag, men det finns trots detta skillnader mellan de olika medlemsstaterna. Kommissionen kan därför inte godta en sådan uppräkningslista. Den nya punkten 1b som föreslås behandlar frågan om skadestånd som anses vara alltför stora, till exempel vissa typer av skadestånd vars enda syfte är att avskräcka eller bestraffa. Dessa omfattas dock redan av en särskild regel i artikel 24 i kommissionens ursprungliga förslag. Under förutsättning att man gör vissa språkliga ändringar för att klargöra att skadestånd i bestraffningssyfte inte automatiskt är alltför stora, kan kommissionen godta att denna regel läggs till i artikeln om grunderna för domstolslandets rättsordning. Den nya punkten 1c anger att undantaget för statens rättsordning endast får göras på begäran av en part. Det är dock en uppgift för domstolen att se till att de grundläggande värdena i en stats rättsordning respekteras och denna uppgift kan inte delegeras till parterna, särskilt som dessa inte alltid företräds av en advokat. Bryssel I-förordningen föreskriver för övrigt en möjlighet för domstolen att vägra exekvatur för ett beslut från en annan medlemsstat om detta strider mot grunderna för domstolslandets rättsordning. Av dessa skäl kan kommissionen inte godta den föreslagna punkten 1c.

Ändringsförslag 54 föreskriver en skyldighet för kommissionen att lägga fram en rapport om tillämpningen av förordningen efter ikraftträdandet. Kommissionen anser också att en sådan rapport är användbar, men kan inte godta alla villkor som anges i detta ändringsförslag. För det första är den föreslagna tidsfristen på tre år från ikraftträdandet inte tillräckligt lång för att man skall ha tillräckligt många domstolsbeslut för att kunna göra en effektiv utvärdering av hur förordningen har fungerat. Kommissionen föreslår i stället en frist på fem år från förordningens ikraftträdande, i likhet med vad som föreskrivs i ”Bryssel I-förordningen”. När det gäller rapportens innehåll faller frågorna om storleken på skadestånd som utdömts i domstolarna och utvecklingen av en europeisk mediekodex långt utanför ramarna för lagvalsreglerna. Kommissionen kan därför inte godta att dessa frågor behandlas i en rapport som avser tillämpningen av denna förordning. Kommissionen delar dock Europaparlamentets analys att det är nödvändigt att överväga om det behövs gemensamma riktlinjer för tillämpningen av utländsk lagstiftning vid medlemsstaternas domstolar. Den anser att ett lagstiftningsinitiativ är för tidigt i detta skede (se ändringsförslag 43), men kan godta förslaget om att analysera denna fråga närmare i tillämpningsrapporten.

3.4 *Ändringsförslag som inte godtagits*

Kommissionen kan inte godta **ändringsförslag 4, 9, 10, 15, och 16** eftersom den har förkastat ändringsförslag 26, 30, 54 (punkt 3), 31 och 42, som de hänför sig till.

Ändringsförslag 6, 7, 8, 11 och 13 syftar till att ändra skälen med hänsyn till att det i ändringsförslag 27, 29 och 33 föreslås att flera specialregler för vissa typer av skadevållande händelser stryks. Eftersom kommissionen inte kan godta strykningen av dessa specialregler (se nedan), måste den även tillbakavisa de ändringar som avser skälen. Europaparlamentet utesluter i sitt betänkande dock inte möjligheten att behålla specialregler, under förutsättning att de innehåller en definition av sina tillämpningsområden, särskilt vad gäller otillbörlig konkurrens och miljöskador. Därför hänvisar skäl 12, 13 och 14 i det ändrade förslaget numera till de ställen i gemenskapens sekundärlagstiftning som behandlar dessa frågor. Den

juridiska terminologin i dessa artiklar har också ändrats för att anpassa den till den aktuella sekundärrätten. På detta sätt kan man med gemenskapens materiella rätt definiera de begrepp som används i förordningen, men det måste ändå betonas att begreppen kan få en vidare definition i förordningen än i den materiella rätten, när en skadevållande händelse måste kvalificeras mot bakgrund av internationell privaträtt.

Ändringsförslag 27 syftar till att avskaffa den särskilda regeln om produktansvar. Liksom för de övriga särskilda typerna av skadevållande handlingar – otillbörlig konkurrens och miljöskador – anser kommissionen tvärtom att huvudregeln inte ger möjlighet att fastställa tillämplig lag med tillräcklig säkerhet. Platsen för den skadevållande händelsen kan i själva verket visa sig vara rent slumpmässig med hänsyn till att konsumtionsvaror är så rörliga (t.ex. en tysk turist i Thailand som har med sig en hårtork som är tillverkad i Nederländerna). Detta område regleras dessutom ofta genom förlikning mellan försäkringsbolag och därför är det särskilt viktigt att hitta en klar och förutsebar regel för att underlätta sådana avtal. Kommissionen kan därför inte godta att bestämmelsen stryks.

Ändringsförslag 29 går ut på att stryka den särskilda regeln på området för otillbörlig konkurrens. Kommissionen kan inte godta detta ändringsförslag. Artikel 5 i det ursprungliga förslaget syftade inte till att införa en regel som i sak skiljer sig från huvudregeln, utan endast att definiera var den skadevållande händelsen inträffade, vilket inte alltid är så lätt på detta område. Formuleringen i artikel 7 i det ändrade förslaget har ändrats något för att klargöra att det endast är fråga om att fastställa platsen för den skadevållande händelsen. För att bemöta Europaparlamentets krav i fråga om definitioner har kommissionen vidare beslutat att i artikel 7 i det ändrade förslaget använda en terminologi som direkt bygger på direktiv 2005/29 av den 11 maj 2005. Därav följer motsatsvis att utomobligatoriska förpliktelser som är en följd av konkurrensbegränsande förfaranden, som bland annat sanktioneras inom ramen för artiklarna 81 och 82 eller motsvarande regler i medlemsstaterna, inte omfattas av artikel 7. De kommer alltså även i fortsättningen att regleras av huvudregeln i artikel 5. I sin grönbok "*Talan om skadestånd till följd av överträdelser av gemenskapens konkurrensrätt*", som förväntas läggas fram i december 2005, avser kommissionen inleda en debatt om tillämplig lag i civilmål om skadestånd till följd av konkurrensbegränsande affärsmetoder. Beroende på vilka svar som kommer in förbehåller sig kommissionen att arbeta för en annan lösning inom ramen för medbeslutandeförfarandet.

Ändringsförslag 57 syftar till att i sak ändra den tillämpliga regeln för utomobligatorisk förpliktelse till följd av en kränkning av privatlivet, bland annat i pressen. Kommissionen kan inte godta detta ändringsförslag som i alltför hög grad gynnar utgivaren på den skadelidandes bekostnad och inte stämmer överens med vad som gäller i flertalet medlemsstater. Eftersom rådets texter och den text som antogs av Europaparlamentet vid första behandlingen är oförenliga, anser kommissionen att den mest acceptabla lösningen på denna kontroversiella fråga vore att från tillämpningsområdet för det ändrade förslaget utesluta tryckfrihetsbrott och andra liknande brott och att stryka artikel 6 i det ursprungliga förslaget. Övriga kränkningar av privatlivet skulle därmed omfattas av artikel 5 i det ändrade förslaget.

Ändringsförslag 31 syftar till att införa en ny särskild regel för skador till följd av arbetstagares rätt att vidta strejkaktioner. Kommissionen har förståelse för de politiska överväganden som ligger bakom detta ändringsförslag, men kan inte acceptera det eftersom den regel som föreslås är alltför oflexibel.

Ändringsförslag 32 erinrar om att i avvaktan på en särskild regel på gemenskapsnivå angående trafikolyckor skall medlemsstaterna tillämpa antingen Haagkonventionen från 1971 eller de generella reglerna i Rom II-förordningen. Eftersom det inte kan uteslutas att det i den

tillämpningsrapport som avses i artikel 26 i det ändrade förslaget kommer att bekräftas att de generella reglerna i förordningen är en tillfredsställande lösning, kan kommissionen inte redan nu ta ställning till ett framtida lagförslag och tillbakavisar därför detta ändringsförslag. I punkt 2 i ändringsförslaget upprepas det förslag som redan finns i ändringsförslag 26, som rör införandet av en ny specialregel för fastställande av skadeståndets storlek vid personskador till följd av trafikolyckor och som kommissionen inte kan godta (se ovan under ändringsförslag 26).

Ändringsförslag 33 går ut på att stryka den särskilda regeln på området för miljöskador. Kommissionen kan inte godta detta ändringsförslag, eftersom den regeln motsvarar principen ”förorenaren betalar” som gemenskapen står bakom och som redan gäller i flera medlemsstater. Vid omröstningen om detta ändringsförslag i plenum lade för övrigt gruppen de gröna ned sin röst.

Ändringsförslag 41 rör återigen frågan om skadeståndets omfattning, vilken generellt (förutom för trafikolyckor) skall regleras av domstolslandets lag (*lex fori*). Kommissionen kan inte godta detta ändringsförslag. Den här frågan är av avgörande betydelse för skadelidande, inte bara vid trafikolyckor utan även på andra områden, särskilt när det gäller kroppsskada, och förordningens regler ger möjlighet att finna en rimlig lösning som beaktar de berättigade förväntningarna hos såväl den skadelidande som den skadevållande.

Ändringsförslag 42 och 43 behandlar frågan om domstolens tillämpning av utländsk lag. Det första ändringsförslaget går ut på att tvinga parterna att i stämningsansökan ange vilken lag som är tillämplig på deras fordran. Kommissionen är positiv till idén om att underlätta arbetet för en domstol som ställs inför en internationell tvist, men denna regel skulle vara för svår att genomföra eftersom alla parter inte kan känna till vilken lag som är tillämplig på deras situation, särskilt om de inte företräds av en advokat. Det andra ändringsförslaget syftar till att formalisera en regel som redan gäller i vissa medlemsstater, enligt vilken domstolen på eget initiativ skall fastställa innehållet i den tillämpliga utländska lagen, samtidigt som den kan be parterna om hjälp med detta. Kommissionen anser att majoriteten av medlemsstaterna i dag inte skulle kunna tillämpa en sådan regel utan att först inrätta effektiva strukturer för att underlätta domstolens tillämpning av utländsk rätt. Kommissionen tillbakavisar därför detta ändringsförslag. Den anser dock att detta är en mycket intressant frågeställning som det är lämpligt att överväga särskilt i rapporten om tillämpningen av förordningen.

Ändringsförslag 47 är överflödigt, eftersom frågan täcks av ändringsförslag 22, som kommissionen föredrar av språkliga skäl. Detta ändringsförslag tillbakavisas därför.

4. SLUTSATS

Med stöd av artikel 250.2 i EG-fördraget ändrar kommissionen sitt förslag enligt följande.

Ändrat förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING
OM TILLÄMPLIG LAG FÖR UTOMOBLIGATORISKA FÖRPLIKTELSE
(ROM II)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 61 c i detta,

med beaktande av kommissionens förslag⁴,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande⁵,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget⁶, och

av följande skäl:

- (1) Unionen har satt som mål att bevara och utveckla ett område med frihet, säkerhet och rättvisa. Därför skall gemenskapen bland annat besluta om åtgärder rörande civilrättsligt samarbete med gränsöverskridande följder i den mån de behövs för att den inre marknaden skall fungera väl. Åtgärderna skall bland annat omfatta främjande av förenligheten mellan tillämpliga bestämmelser i medlemsstaterna om lagkonflikter.
- (2) Den 3 december 1998 antog rådet (rättsliga och inrikes frågor) en handlingsplan för att på bästa sätt genomföra bestämmelserna i Amsterdamfördraget. Bland de åtgärder som bör vidtas inom två år efter det att Amsterdamfördraget har trätt i kraft anges i handlingsplanen ett rättsligt instrument rörande tillämplig lag på utomobligatoriska förpliktelser.⁷
- (3) Europeiska rådet godkände vid sitt möte i Tammerfors den 15 och 16 oktober 1999⁸ principen om ömsesidigt erkännande som en prioriterad åtgärd för att förverkliga ett europeiskt område med rättvisa. I åtgärdsprogrammet för ömsesidigt erkännande⁹

⁴ EGT C , s. Ännu inte offentliggjort i EGT.

⁵ EGT C **241**, **28.9.2004**, s. **1**.

⁶ Europaparlamentets yttrande av den [...] (EGT C [...], [...], [...]) **6 juli 2005**.

⁷ Rådets och kommissionens handlingsplan för att på bästa sätt genomföra bestämmelserna i Amsterdamfördraget om upprättande av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, EGT C 19, 23.1.1999, s. 1.

⁸ Ordförandeskapets slutsatser av den 16 oktober 1999, punkterna 28–39.

⁹ EGT C 12, 15.1.2001, s. 1.

klargjordes det att åtgärder för harmonisering av reglerna vid lagkonflikter utgör kompletterande åtgärder som underlättar genomförandet av denna princip.

- (4) Om den inre marknaden skall fungera väl, måste medlemsstaternas lagvalsregler leda till att domstolarna i varje medlemsstat tillämpar samma lands lag, oavsett var talan har väckts. Sådana lagvalsregler gör det lättare att förutse hur en tvist kommer att lösas, ökar rättssäkerheten och underlättar att domar kan få verkan i hela gemenskapen.
- (5) Denna förordnings tillämpningsområde **och dess bestämmelser, som skall tolkas autonomt av EG-domstolen,** måste utformas på ett sådant sätt att överensstämmelse uppnås med förordning (EG) nr 44/2001¹⁰ **av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (Bryssel I)**¹¹, och med 1980 års Romkonvention¹², **och med den gemenskapsrättsakt som kommer att ersätta denna. Denna förordning är inte endast tillämplig på talan om skadestånd för redan inträffade skador utan även talan om skadestånd som syftar till att förebygga skador som hotar att inträffa. Förordningen omfattar även förpliktelser som bygger på regler om strikt ansvar.**
- (6) Endast genom enhetliga regler som tillämpas oavsett vilken lag som anvisas kan man undvika att konkurrensen snedvrids mellan de rättssökande i gemenskapen.
- (7) Principen om att tillämpa lagen i det land där den skadevållande händelsen inträffade är huvudregeln vid utomobligatoriska förpliktelser i nästan alla medlemsstater. Den konkreta tillämpningen av denna princip varierar emellertid när fallet har anknytning till flera länder. Detta leder till rättsosäkerhet.
- (7) **Hänsyn till gemenskapsrättens konsekvens kräver att denna förordning inte påverkar bestämmelser om tillämplig lag eller bestämmelser av betydelse för valet av tillämplig lag som finns intagna i fördragen eller sekundärrätten, med undantag för denna förordning, såsom lagvalsregler på särskilda områden, internationellt tvingande regler av gemenskapsrättsligt ursprung och de grundläggande principer som gäller för den inre marknaden. Denna förordning måste ha till resultat att främja den inre marknadens funktion, särskilt den fria rörligheten för varor och tjänster.**
- (8) **Partsautonomin bör respekteras och därför bör parterna kunna välja vilken lag som skall tillämpas på en utomobligatorisk förpliktelse. Denna valmöjlighet bör dock förenas med vissa villkor och det bör inte vara möjligt för konsumenter och arbetstagare att välja tillämplig lag innan den skadeståndsgrundande händelsen har inträffat.**

¹⁰ EGT L 12, 16.1.2001, s. 1.

¹¹ **EGT L 12, 16.1.2001, s. 1.**

¹² För konventionens lydelse efter anpassningar och ändringar genom de olika tillträdeskonventionerna, med förklaringar och protokoll, se den konsoliderade versionen i EGT C 27, 26.1.1998, s. 34.

¹³ För konventionens lydelse efter anpassningar och ändringar genom de olika tillträdeskonventionerna, med förklaringar och protokoll, se den konsoliderade versionen i EGT C 27, 26.1.1998, s. 34.

- (9) **Principen om att tillämpa lagen i det land där den skadevällande händelsen inträffade är huvudregeln vid utomobligatoriska förpliktelser i nästan alla medlemsstater. Den konkreta tillämpningen av denna princip varierar emellertid när fallet har anknytning till flera länder. Detta leder till rättsosäkerhet.**
- (810) En enhetlig regel bör göra det lättare att förutse hur domstolarna kommer att döma och den bör bygga på en rimlig avvägning mellan skadevällarens och den skadelidandes intressen. Anknytningen till det land där den direkta skadan uppkom skapar en sådan balans mellan skadevällarens och den skadelidandes intressen, och den svarar mot den moderna uppfattningen om skadeståndsrätten och utvecklingen mot strikt ansvar.
- (911) Särskilda regler bör införas för speciella skadeståndsgrundande händelser där huvudregeln inte tillgodoser behovet av en rimlig intresse**avvägning****balans**.
- (4012) Lagvalsregeln om produktansvar, **som regleras bland annat i direktiv 85/374/EEG av den 25 juli 1985 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om skadeståndsansvar för produkter med säkerhetsbrister**¹⁴, bör uppfylla följande mål: En rättvis fördelning av de risker som hör till ett modernt samhälle vilket kännetecknas av en hög grad av teknikanvändning och av en strävan efter att skydda konsumenternas hälsa, att uppmuntra innovationsverksamhet, att garantera rättvisa konkurrensförhållanden och att underlätta handelsutbyte. Anknytningen till lagen i det land där den skadelidande har sin vanliga vistelseort tillsammans med en "förutsebarhetsregel" innebär en god avvägning mellan dessa mål.
- (4113) Lagvalsregeln om skador vid otillbörliga **affärsmetoder** ~~konkurrens,~~ **som regleras bland annat i direktiv 29/2995/EG av den 11 maj om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenter på den inre marknaden**¹⁵, **bör ger normalt skydd för** skydda konkurrerande företag, konsumenterna och allmänheten i stort och säkrar en fungerande marknadsekonomi. ~~Anknytningen till lagen i det land där marknaden har påverkats gör det möjligt att uppnå dessa mål, utom i särskilda fall där det finns skäl att tillämpa andra regler. Det bidrar till att förstärka rättssäkerheten att i en särskild artikel precisera att platsen för skadan är den plats där marknaden påverkas.~~
- (12) ~~Lagvalsregeln om kränkningar av privatlivet eller personlighetsskyddet bör bygga på en rimlig avvägning mellan motstående intressen, med hänsyn tagen till Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Respekten för medlemsstaternas grundläggande principer i fråga om pressfrihet måste säkras genom en särskild skyddsregel.~~
- (4314) **På området för miljöskador, som bland annat avses i direktiv 35/2004/EG av den 21 april 2004 om miljöansvar för att förebygga och avhjälpa miljöskador**¹⁶, **är den lösning som går ut på att ge den skadelidande en valmöjlighet klart motiverad mot bakgrund av** Enligt artikel 174 i fördraget, **som syftar** skall gemenskapens miljöpolitik syfta till en hög skyddsnivå och bygger på

¹⁴ **EGT L 210, 7.8.1985, s. 29, senast ändrat genom direktiv 34/1999/EG av den 10 maj, EGT L 141, 4.6.1999, s. 20.**

¹⁵ **EGT L 149, 11.6.2005, s. 22.**

¹⁶ **EGT L 143, 30.4.2004, s. 56.**

försiktighetsprincipen och på principerna att förebyggande åtgärder bör vidtas, att miljöförstöring företrädesvis bör hejdas vid källan och att förorenaren skall betala. ~~Detta är tillräckliga skäl för att vid miljöskador låta den skadelidande välja den för denne förmånligaste lagen.~~

- (~~14~~**15**) Vid immaterialrättsintrång bör skyddslandsprincipen, som är universellt erkänd, fortsätta att gälla. Med uttrycket immaterialrätt avses i denna förordning upphovsrätt, närstående rättigheter, rätt *sui generis* (av eget slag) i fråga om databasskydd och industriellt rättsskydd.
- (~~15~~**16**) ~~Liknande~~ **Särskilda** regler bör föreskrivas för **utomobligatoriska förpliktelser som uppstått till följd av skada som har vållats av annat än en skadeståndsgrundande händelse, till exempel obehörig vinst eller tjänster utan uppdrag.**
- (~~16~~) ~~Partsautonomin bör respekteras och därför bör parterna kunna välja vilken lag som skall tillämpas på en utomobligatorisk förpliktelse; emellertid finns det i så fall behov av skyddsregler för den svagare parten.~~
- (17) Det allmänna intresset fordrar att medlemsstaternas domstolar i vissa undantagsfall får åberopa grunderna för rättsordningen och internationellt tvingande regler.
- (18) Behovet av en rimlig avvägning mellan parternas intressen gör att man måste ta hänsyn till gällande ordnings- och säkerhetsbestämmelser i det land där den skadegörande händelsen inträffade, **om detta är lämpligt.**
- (~~19~~) ~~Hänsyn till gemenskapsrättens konsekvens kräver att denna förordning inte påverkar bestämmelser om tillämplig lag eller bestämmelser av betydelse för valet av tillämplig lag som finns intagna i fördragen eller sekundärrätten, med undantag för denna förordning, såsom lagvalsregler på särskilda områden, internationellt tvingande regler av gemenskapsrättsligt ursprung, förbehållet för grunderna för gemenskapens rättsordning och de särskilda principer som gäller för den inre marknaden. Denna förordning syftar inte heller till att förhindra den inre marknads funktion, särskilt då den fria rörligheten för varor och tjänster, och genomförandet av den bör inte leda till det.~~
- (~~20~~**19**) Med hänsyn till medlemsstaternas internationella förpliktelser bör denna förordning inte påverka konventioner som medlemsstaterna har tillträtt och som på särskilda områden fastställer lagvalsregler. För att ge bättre överblick över gällande regler på området kommer kommissionen, på grundval av medlemsstaternas uppgifter, att offentliggöra en förteckning över de konventioner det rör sig om i *Europeiska unionens officiella tidning*.
- (~~21~~**20**) Eftersom målen för den föreslagna åtgärden, nämligen att göra det lättare att förutse hur domstolarna kommer att döma, vilket kräver verkligt enhetliga regler fastslagna i en bindande och direkt tillämplig gemenskapsrättsakt, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna, som inte kan föreskriva enhetliga gemenskapsregler, och målen därför, på grund av åtgärdens verkningar i hela gemenskapen, bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning, som förbättrar rättssäkerheten utan att det krävs

en harmonisering av intern materiell rätt, inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

~~(2221)~~ {Förenade kungariket och Irland har, i enlighet med artikel 3 i protokollet om Förenade kungarikets och Irlands ställning som fogats till Fördraget om Europeiska unionen och Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, meddelat att de önskar delta i beslutet om och tillämpningen av denna förordning. / Förenade kungariket och Irland deltar inte, i enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokollet om Förenade kungarikets och Irlands ställning som fogats till Fördraget om Europeiska unionen och Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, i beslutet om denna förordning och förordningen är därför inte bindande för dessa två medlemsstater.}

(2322) Danmark deltar inte, i enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokollet om Danmarks ställning som fogats till Fördraget om Europeiska unionen och Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, i beslutet om denna förordning och förordningen är därför inte bindande för denna medlemsstat.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Kapitel I – Tillämpningsområde

Artikel 1 – Materiellt tillämpningsområde

1. Denna förordning skall tillämpas på utomobligatoriska förpliktelser på privaträttsens område i de fall då ett val skall göras mellan lagarna i olika länder.

Den skall inte tillämpas på skattefrågor, tullfrågor och förvaltningsrättsliga frågor.

2. Förordningen är inte tillämplig på

- a) utomobligatoriska förpliktelser som har sin grund i familjeförhållanden eller och därmed jämställda förhållanden som har därmed jämförbara effekter enligt den lagstiftning som gäller för sådana förhållanden, inklusive underhållsskyldighet,
- b) utomobligatoriska förpliktelser som har sin grund i makars förmögenhetsförhållanden och arv och testamente eller ordningar som har jämförbara effekter enligt den lagstiftning som gäller för sådana förhållanden,
- c) utomobligatoriska förpliktelser som följer av växlar, checkar, löpande skuldebrev och andra negotiabla värdepapper, i den utsträckning som förpliktelserna enligt sådana andra värdepapper följer av deras negotiabla karaktär,
- d) personligt ansvar för delägare eller medlemmar och organ i denna egenskap för bolagets, föreningens eller den juridiska personens förpliktelser och personligt ansvar för personer som enligt lag har till uppgift att granska räkenskaper utomobligatoriska förpliktelser, särskilt ansvar för delägare, organ och personer som har till uppgift att granska räkenskaper för ett företag, en förening eller en juridisk person, under förutsättning att de är föremål för

särskilda bolagsrättsliga regler eller andra särskilda regler som är tillämpliga på dessa personer eller organ,

- e) utomobligatoriska förpliktelser som uppstår i förhållandet mellan instiftare, *trustees* och förmånstagare till en trust som har instiftats på frivillig väg och som det finns skriftliga bevis för,
- f) utomobligatoriska förpliktelser som har sin grund i en atomskada.
- g) utomobligatoriska förpliktelser som uppkommit inom ramen för statens ansvar för handlingar som utförts under utövandet av offentliga myndigheters verksamhet ("acta iure imperii"),
- h) kränkning av privatlivet eller personlighetsskyddet i media,
- i) bevisfrågor och processuella frågor, om inte annat följer av artikel 19.

3. I denna förordning avses med *medlemsstat*: alla medlemsstater utom ~~[Förenade kungariket, Irland och]~~ Danmark.

Artikel 2 – Tillämpning av lagen i en icke-medlemsstat

Den lag som anvisas i denna konvention skall tillämpas även om det är lagen i en icke-medlemsstat.

Artikel 3 – Förhållandet till andra gemenskapsrättsliga bestämmelser

1 Denna förordning skall inte inverka på tillämpningen eller antagandet av rättsakter som utfärdats av Europeiska gemenskapernas institutioner och som

- a) på särskilda områden fastställer lagvalsregler för utomobligatoriska förpliktelser, eller
- b) fastställer regler som skall tillämpas oavsett vilken lag som enligt denna förordning reglerar den utomobligatoriska förpliktelsen i fråga, eller
- c) är till hinder för att tillämpa en bestämmelse eller bestämmelser i domstolslandets lag eller i den lag som skall tillämpas enligt denna förordning, eller
- d) fastställer regler som är avsedda att främja den inre marknadens goda funktion, i den mån dessa regler inte kan tillämpas tillsammans med den lag som skall tillämpas enligt de internationellt privaträttsliga reglerna.

Kapitel II – Enhetliga regler

AVSNITT 1

~~BESTÄMMELSER OM UTOMOBLIGATORISKA FÖRPLIKTELSE~~ ~~TILL FÖLJD AV EN~~ ~~SKADESTÅNDSGRUNDANDE HÄNDELSE~~ VALFRIHET

~~Artikel 3 – Huvudregel~~ Artikel 4 – Valfrihet

1. Parterna får, efter det att tvisten mellan dem har uppstått, genom avtal komma överens om att en utomobligatorisk förpliktelse skall regleras av en lag som de själva väljer. Lagvalet måste vara uttryckligt eller med rimlig säkerhet framgå av omständigheterna. Det får inte försämra tredje mans rättigheter.

2. Om samtliga parter utövar en affärsverksamhet får ett sådant val även ingå i ett avtal som har förhandlats fram fritt mellan parterna innan den skadeståndsgrundande händelsen inträffade.

3. Den omständigheten att parterna har valt en lag skall, när alla andra omständigheter av betydelse vid tidpunkten för skadans uppkomst hade anknytning till ett annat land än det vars lag har valts, inte hindra tillämpningen av sådana regler i det landet som inte kan avtalas bort, härefter benämnda "tvingande regler".

4. Den omständigheten att parterna har valt en lag i tredje land skall, när alla andra omständigheter av betydelse vid tidpunkten för skadans uppkomst hade anknytning till en eller flera medlemsstater i Europeiska gemenskapen, inte hindra tillämpningen av tvingande regler i gemenskapsrätten.

AVSNITT 2

HUVUDREGEL FÖR UTOMOBLIGATORISKA FÖRPLIKTELSE SOM UPPSTÅR TILL FÖLJD AV EN BROTTSLIG HANDLING

Artikel 5 – Huvudregel

1. Om något lagval enligt artikel 4 inte har gjorts tillämpas på en utomobligatorisk förpliktelse lagen i det land där skadan uppkom eller kan uppkomma, oavsett i vilket land den skadevållande händelsen inträffade och oavsett i vilket land eller vilka länder följdskador uppkom.

2. Om den person vars ansvar görs gällande och den skadelidande hade sin vanliga vistelseort i samma land vid den tidpunkt då skadan uppkom, skall dock lagen i det landet tillämpas.

3. Oavsett punkterna 1 och 2 skall, om det framgår av de samlade omständigheterna att den utomobligatoriska förpliktelsen har väsentligt närmare anknytning till ett annat land, lagen i det landet tillämpas. En väsentligt närmare anknytning till ett annat land kan särskilt grundas på ett tidigare rättsförhållande mellan parterna, såsom ett avtal som har en nära anknytning till den utomobligatoriska förpliktelsen i fråga. Vid bedömningen av om en

väsentligt närmare anknytning till ett annat land föreligger kan bland annat parternas förväntningar i fråga om tillämplig lag beaktas.

AVSNITT 3

REGLER FÖR UTOMOBLIGATORISKA FÖRPLIKTELSE SOM UPPSTÅR TILL FÖLJD AV VISSA SÄRSKILDA SKADESTÅNDSGRUNDANDE HANDLINGAR

Artikel 4 ~~6~~ – Produktansvar

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel ~~35~~.2 och ~~35~~.3, skall på en utomobligatorisk förpliktelse till följd av en skada ~~eller risk för skada~~ vållad av en produkt med säkerhetsbrister tillämpas lagen i det land där den skadelidande vid tidpunkten för skadans uppkomst har sin vanliga vistelseort, såvida inte den person vars ansvar görs gällande kan visa att produkten har saluförts i det landet utan personens samtycke; i så fall tillämpas lagen i det land där den person vars ansvar görs gällande har sin vanliga vistelseort.

Artikel 5 – ~~Otillbörlig konkurrens~~ Artikel 7 – Otillbörliga affärsmetoder

1. På en utomobligatorisk förpliktelse till följd av ~~otillbörlig konkurrens~~ otillbörliga affärsmetoder tillämpas den lag som anvisas i artikel 5.1. Det land där skadan uppkommer eller kan uppkomma är lagen i det land på vars territorium konkurrensförhållandena eller konsumenternas kollektiva intressen ~~påverkas eller kan påverkas~~ på ett direkt och väsentligt sätt.

2. Om otillbörlig konkurrens enbart påverkar en viss konkurrents intressen, skall även artikel ~~35~~.2 och ~~35~~.3 tillämpas.

Artikel 6 – ~~Kränkning av privatlivet eller personlighetsskyddet~~

1. ~~På en utomobligatorisk förpliktelse till följd av en kränkning av privatlivet eller personlighetsskyddet tillämpas domstolslandets lag, om tillämpningen av den lag som anvisas i artikel 3 strider mot domstolslandets grundläggande principer om yttrande och informationsfrihet.~~

2. ~~På replikrätt och liknande frågor tillämpas lagen i det land där programföretaget eller tidningsutgivaren har sin vanliga vistelseort.~~

Artikel 8 – Miljökada

På en utomobligatorisk förpliktelse till följd av miljökada eller skador på person eller egendom till följd av en sådan skada tillämpas den lag som anvisas i artikel ~~35~~.1, såvida inte den skadelidande har valt att grunda sitt anspråk på lagen i det land där den skadevållande händelsen inträffade.

Artikel 8 2 – Immaterialrättsintrång

1. På en utomobligatorisk förpliktelse till följd av ett immaterialrättsintrång tillämpas lagen i det land där skydd påkallas.
2. På en utomobligatorisk förpliktelse till följd av intrång i ett enhetligt industriellt rättsskydd, som gäller i hela gemenskapen, skall den relevanta gemenskapsförordningen tillämpas. På alla frågor som inte regleras i den förordningen tillämpas lagen i den medlemsstat där intrånget har skett.

3. Oaktat vad som sägs i avsnitt 1, 2 och 4, skall denna artikel tillämpas på alla utomobligatoriska förpliktelser som uppstår till följd av ett immaterialrättsligt intrång.

AVSNITT 2

BESTÄMMELSER OM UTOMOBLIGATORISKA FÖRPLIKTELSE TILL FÖLJD AV ANNAT ÄN EN SKADESTÅNDSGRUNDANDE HÄNDELSE

Artikel 9 — Fastställande av tillämplig lag

AVSNITT 4

SÄRSKILDA REGLER FÖR UTOMOBLIGATORISKA FÖRPLIKTELSE SOM UPPSTÅR TILL FÖLJD AV OBEHÖRIG VINST OCH TJÄNSTER UTAN UPPDRAG

Artikel 10 – Obehörig vinst

1. Om en utomobligatorisk förpliktelse till följd av ~~annat än en skadeståndsgrundande händelse~~ **som bygger på obehörig vinst, inklusive betalning av belopp som man inte är skyldig,** har anknytning till ett tidigare rättsförhållande mellan parterna, såsom ett avtal **eller en sådan handling som avses i avsnitt 2 och 3,** med nära anknytning till den utomobligatoriska förpliktelsen i fråga, tillämpas den lag som är tillämplig på det rättsförhållandet.
2. Utan att det påverkar tillämpningen av **Om det inte går att fastställa tillämplig lag med hjälp av** punkt 1 och parterna har sin vanliga vistelseort i samma land ~~vid den tidpunkt då skadan uppkom~~ **som det land där den handling som låg till grund för den obehöriga vinsten företogs,** skall lagen i det landet tillämpas på den utomobligatoriska förpliktelsen.
3. Utan att det påverkar tillämpningen av **Om det inte går att fastställa tillämplig lag med hjälp av** punkterna 1 och 2 tillämpas på en utomobligatorisk förpliktelse som har sin grund i obehörig vinst lagen i det land där ~~vinsten uppstod~~ **den handling som låg till grund för den obehöriga vinsten företogs.**
4. ~~Utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 1 och 2 tillämpas på en utomobligatorisk förpliktelse som följer av en tjänst utan uppdrag lagen i det land där huvudmannen hade sin vanliga vistelseort vid den tidpunkt då tjänsten utfördes. Om en utomobligatorisk förpliktelse som följer av en tjänst utan uppdrag hänför sig till fysiskt skydd av en person eller åtgärder till skydd för bestämd egendom, tillämpas dock lagen i det land där personen eller egendomen befann sig vid den tidpunkt då tjänsten utfördes.~~

5. — Oavsett punkterna 1, 2, 3 och 4 skall, om det framgår av de samlade omständigheterna att den utomobligatoriska förpliktelsen har väsentligt närmare anknytning till ett annat land, lagen i det landet tillämpas.

6. — Oavsett denna artikel skall alla utomobligatoriska förpliktelser som följer av immaterialrättsintrång regleras av artikel 8.

4. Om det av de samlade omständigheterna framgår att den utomobligatoriska förpliktelsen har väsentligt närmare anknytning till ett annat land än det land vars lag anvisas i punkterna 1–3, skall lagen i det landet tillämpas.

Artikel 11 – Tjänster utan uppdrag

1. Om en utomobligatorisk förpliktelse som följer av en tjänst utan uppdrag hänför sig till ett tidigare rättsförhållande mellan parterna, såsom ett avtal eller en sådan handling som avses i avsnitt 2 och 3, med nära anknytning till den utomobligatoriska förpliktelsen i fråga, tillämpas den lag som är tillämplig på det rättsförhållandet.

2. Om det inte går att fastställa tillämplig lag med hjälp av punkt 1 och parterna har sin vanliga vistelseort i samma land vid tidpunkten för skadans uppkomst, skall lagen i det landet tillämpas på den utomobligatoriska förpliktelsen.

3. Om det inte går att fastställa tillämplig lag med hjälp av punkterna 1 och 2 tillämpas på en utomobligatorisk förpliktelse som följer av en tjänst utan uppdrag lagen i det land där tjänsten utfördes.

4. Om det av de samlade omständigheterna framgår att den utomobligatoriska förpliktelsen har väsentligt närmare anknytning till ett annat land än det land vars lag anvisas i punkterna 1–3, skall lagen i det landet tillämpas.

AVSNITT 3

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER OM UTOMOBLIGATORISKA FÖRPLIKTELSE TILL FÖLJD AV EN SKADESTÅNDSGRUNDANDE HÄNDELSE OCH ANNAT ÄN EN SKADESTÅNDSGRUNDANDE HÄNDELSE

Artikel 10 – Lagval genom avtal

1. — Med undantag för sådana utomobligatoriska förpliktelser som regleras i artikel 8 får parterna, efter det att tvisten mellan dem har uppstått, genom avtal komma överens om att en utomobligatorisk förpliktelse skall regleras av en lag som de själva väljer. Lagvalet måste vara uttryckligt eller med rimlig säkerhet framgå av omständigheterna. Det försämrar inte heller tredje mans rättigheter.

2. — Den omständigheten att parterna har valt en lag skall, när alla andra omständigheter av betydelse vid tidpunkten för skadans uppkomst hade anknytning till ett annat land än det vars lag har valts, inte hindra tillämpningen av sådana regler i det landet som inte kan avtalas bort, härafter benämnda ”tvingande regler”.

~~3. Den omständigheten att parterna har valt en lag i tredje land skall, när alla andra omständigheter av betydelse vid tidpunkten för skadans uppkomst hade anknytning till en eller flera medlemsstater i Europeiska gemenskapen, inte hindra tillämpningen av tvingande regler i gemenskapsrätten.~~

AVSNITT 5 GEMENSAMMA REGLER

Artikel ~~11~~ 12 – Den tillämpliga lagens räckvidd

Den lag som är tillämplig på den utomobligatoriska förpliktelsen enligt artiklarna ~~3 4–10~~ 11 i denna förordning skall reglera särskilt

- a) förutsättningarna för och omfattningen av ansvaret, däribland fastställandet av vilka personer som kan hållas ansvariga för sina handlingar
- b) grunder för ansvarsfrihet, begränsning av ansvar och fördelning av ansvar
- c) förekomsten och arten av ersättningsgilla skador,
- d) de åtgärder som domstolen kan vidta för att förhindra skadan eller för att bringa den att upphöra eller för att ersätta skadan, dock endast inom ramen för de befogenheter som tillkommer domstolen enligt dess processuella regler,
- e) uppskattning av skada i den mån sådan uppskattning regleras av rättsregler,
- f) möjligheten att överföra rätten till skadestånd, **särskilt genom överlåtelse eller arv,**
- g) vilka personer som har rätt till ersättning för skada som de personligen lidit,
- h) ansvar för andra personers handlingar,
- i) olika sätt att få förpliktelse att upphöra, samt preskription och andra rättighetsförluster som följer av utgången av en frist, däribland när fristen börjar löpa, när fristen kan avbrytas och när fristen tillfälligt upphör att löpa.

Artikel ~~12~~ 13 – Internationellt tvingande regler

~~21.~~ Denna förordning skall inte begränsa tillämpningen av regler i domstolslandets lag när de är tvingande oavsett vilken lag som i övrigt skall tillämpas på den utomobligatoriska förpliktelsen.

~~42.~~ När lagen i ett visst land tillämpas enligt denna förordning kan tvingande bestämmelser i lagen i ett annat land till vilket situationen har nära anknytning tillerkännas verkan, om och i den utsträckning som dessa regler, enligt lagen i det senare landet, skall tillämpas oavsett vilken lag som är tillämplig på den utomobligatoriska förpliktelsen. Vid bedömningen av om sådana tvingande regler skall tillerkännas verkan skall hänsyn tas till deras art och syfte liksom till följderna av att de tillämpas eller inte tillämpas.

*Artikel ~~13~~**14** – Ordnings- och säkerhetsbestämmelser*

Oavsett vilken lag som skall tillämpas skall, vid fastställande av ansvar, **i rimlig omfattning** hänsyn tas till ordnings- och säkerhetsbestämmelser som gällde på platsen och vid tidpunkten för den skadevällande händelsen **och dessa skall betraktas som faktiska omständigheter.**

*Artikel ~~14~~**15** – Direkt talan mot skadevällarens försäkringsgivare*

Den skadelidandes rätt att **får** väcka talan direkt mot skadevällarens försäkringsgivare **om denna möjlighet finns i antingen** regleras av den lag som är tillämplig på den utomobligatoriska förpliktelsen, såvida inte den skadelidande har valt att grunda sitt anspråk på **eller** den lag som är tillämplig på försäkringsavtalet.

*Artikel ~~15~~**16** – Lagstadgad subrogation och flera skadevällare*

1. När en person (borgenären) har utomobligatoriska anspråk mot en annan person (gäldenären) och en tredje person är skyldig att presterat till borgenären eller redan har presterat till denne till uppfyllelse av sin skyldighet, skall frågan om den tredje personen har rätt att mot gäldenären helt eller delvis utöva de rättigheter som borgenären hade mot gäldenären enligt den lag som gäller för förhållandet dem emellan avgöras enligt den lag som gäller för den tredje personens skyldighet att presterat till borgenären.

2. Samma regel gäller när flera personer har samma förpliktelse och en av dem har fullgjort prestationen till borgenären.

Om en tredje person, till exempel en försäkringsgivare, är skyldig att presterat till en borgenär vars fordran bygger på en utomobligatorisk förpliktelse, skall denna tredje persons regressrätt mot den som skall fullgöra den utomobligatoriska förpliktelsen regleras av den lag som är tillämplig på den tredje personens skyldighet att presterat, till exempel enligt ett försäkringsavtal.

*Artikel ~~16~~**17** – Flera skadevällare*

Om en borgenär har fordringar mot flera gäldenärer som är solidariskt ansvariga och en av dessa gäldenärer redan har fullgjort prestationen till borgenären, skall denne gäldenärs regressrätt mot övriga gäldenärer regleras av den lag som gäller för denne gäldenärs förpliktelse gentemot borgenären.

Artikel 18 – Form

En ensidig rättshandling som avser en utomobligatorisk förpliktelse är giltig till formen, om den uppfyller formkraven i den lag som gäller för den utomobligatoriska förpliktelsen eller i lagen i det land där rättshandlingen företogs.

*Artikel ~~17~~**19** – Bevisning*

1. Den lag som enligt denna förordning gäller för en utomobligatorisk förpliktelse skall tillämpas även i den mån den för utomobligatoriska förpliktelser uppställer rättsliga presumtioner eller fördelar bevisbördan.

2. Bevisning om en rättshandling får föras med varje slags bevismedel som godtas enligt lagen i domstolslandet eller enligt någon av de i artikel ~~18~~¹⁸ angivna lagarna enligt vilka rättshandlingen har giltighet till formen, förutsatt att sådan bevisföring kan genomföras vid domstolen.

Kapitel III – Övriga bestämmelser

~~Artikel 18~~ – Jämställande med en stats territorium

~~Vid tillämpningen av denna förordning skall följande jämnställas med en stats territorium:~~

- ~~a) Anläggningar och redskap avsedda för utforskning och utnyttjande av naturtillgångar i, på eller ovanför det område av havsbotten som befinner sig utanför en stats territorialhav, i den mån som den staten enligt internationell rätt har rätt att utöva suveräna rättigheter i syfte att utforska och utnyttja naturtillgångarna där.~~
- ~~b) Ett fartyg på öppna havet, som är registrerat i eller försett med nationalitetscertifikat eller därmed jämnställt handling av en stat eller i dess namn, eller som, i avsaknad av registrering, nationalitetscertifikat eller därmed jämnställt handling, tillhör en medborgare i den staten.~~
- ~~c) Ett luftfartyg i luften, som är registrerat av en stat eller i dess namn eller som är inskrivet i den statens nationalitetsregister eller som, i avsaknad av registrering eller inskrivning i nationalitetsregister, tillhör en medborgare i den staten.~~

~~Artikel 19~~²⁰ – Jämställande med vanlig vistelseort

1. Ett bolag, en förening eller en annan juridisk person skall anses ha sin vanliga vistelseort där den har sitt huvudsakliga verksamhetsställe. Om den händelse som har givit upphov till den utomobligatoriska förpliktelsen har ägt rum eller skadan har lidits i samband med verksamhet vid en filial, agentur eller annat verksamhetsställe, skall dock det verksamhetsstället anses som vanlig vistelseort.

2. Om den händelse som har givit upphov till den utomobligatoriska förpliktelsen har ägt rum eller skadan har lidits i samband med en fysisk persons näringsverksamhet, skall dennes **huvudsakliga** affärsställe anses som vanlig vistelseort.

~~3. Vid tillämpningen av artikel 6.2 skall den plats där programföretaget är etablerat i den mening som avses i direktiv 89/552/EEG, ändrat genom direktiv 97/36/EG, anses som vanlig vistelseort.~~

~~Artikel 20~~²¹ – Återförvisning är utesluten

När denna förordning föreskriver att lagen i ett visst land skall tillämpas avses gällande rättsregler i det landet, med undantag för landets internationellt privaträttsliga regler.

Artikel ~~21~~22 – Stater med mer än en rättsordning

1. När en stat omfattar flera territoriella enheter som var och en har sina egna rättsregler i fråga om utomobligatoriska förpliktelser skall varje sådan enhet anses som ett land vid fastställandet av den lag som skall tillämpas enligt denna förordning.
2. En stat där olika territoriella enheter har sina egna rättsregler för utomobligatoriska förpliktelser behöver inte tillämpa denna förordning vid lagkonflikter enbart mellan lagarna i sådana enheter.

Artikel ~~22~~23 – Grunderna för domstolslandets rättsordning

Tillämpning av en regel i den lag som anvisas i denna förordning får vägras endast om en sådan tillämpning är uppenbart oförenlig med grunderna för domstolslandets rättsordning. **Som oförenlig med grunderna för domstolslandets rättsordning kan särskilt anses tillämpning av en lag som anvisas i denna förordning om denna tillämpning skulle leda till alltför stora icke-kompensatoriska skadestånd.**

Artikel ~~23~~24 – Förhållandet till ~~andra gemenskapsrättsliga bestämmelser~~ internationella konventioner

~~1. — Denna förordning skall inte inverka på tillämpningen av bestämmelser som ingår i fördragen om upprättandet av Europeiska gemenskaperna eller i rättsakter utfärdade av Europeiska gemenskapernas institutioner och som~~ **Denna förordning skall inte inverka på tillämpningen av multilaterala internationella konventioner som medlemsstaterna har tillträtt vid tidpunkten för denna förordnings antagande, som på särskilda områden fastställer lagvalsregler för utomobligatoriska förpliktelser och som har meddelats kommissionen enligt artikel 25.**

- ~~— på särskilda områden fastställer lagvalsregler för utomobligatoriska förpliktelser, eller~~
- ~~— fastställer regler som skall tillämpas oavsett vilken lag som enligt denna förordning reglerar den utomobligatoriska förpliktelsen i fråga, eller~~
- ~~— är till hinder för att tillämpa en bestämmelse eller bestämmelser i domstolslandets lag eller i den lag som skall tillämpas enligt denna förordning.~~

~~2. — Denna förordning skall inte inverka på gemenskapsinstrument som, på särskilda områden vilka samordnas genom sådana instrument, kräver att tjänster eller varor tillhandahålls med iakttagande av nationella bestämmelser som gäller i den medlemsstat där tjänsteleverantören är etablerad, och som på det samordnade området endast på vissa villkor tillåter en begränsning av den fria rörligheten för tjänster eller varor från en annan medlemsstat.~~

Artikel 24 — Icke-kompensatoriskt skadestånd

~~Det strider särskilt mot grunderna för gemenskapens rättsordning att tillämpa en bestämmelse i den lag som anvisas i denna förordning, om den leder till utdömande av icke-kompensatoriskt skadestånd, såsom skadestånd vars enda syfte är att avskräcka eller bestraffa.~~

Artikel 25 – Förhållandet till gällande internationella konventioner

~~Denna förordning skall inte inverka på tillämpningen av internationella konventioner som medlemsstaterna har tillträtt vid tidpunkten för denna förordnings antagande och som på särskilda områden fastställer lagvalsregler för utomobligatoriska förpliktelser.~~

2. Om emellertid samtliga omständigheter av betydelse vid tidpunkten för skadans uppkomst har anknytning till en eller flera medlemsstater, har denna förordning företräde framför följande konventioner:

– Haagkonventionen av den 4 maj 1971 om tillämplig lag rörande trafikolyckor.

– Haagkonventionen av den 2 oktober 1973 om tillämplig lag rörande produktansvar.

Kapitel IV – Slutbestämmelser

Artikel 25 – Förteckning över konventioner som avses i artikel 24

1. Medlemsstaterna skall senast den 30 juni 2004... överlämna en förteckning över de konventioner som avses i artikel 25 till kommissionen. Efter detta datum skall medlemsstaterna underrätta kommissionen om alla uppsägningar av sådana konventioner.

2. Kommissionen skall offentliggöra förteckningen över de konventioner som avses i punkt 1 i *Europeiska unionens officiella tidning* **senast sex månader efter mottagandet av förteckningen.**

Artikel 26 – Tillämpningsrapport

Kommissionen skall senast fem år efter det att denna förordning trätt i kraft för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén lägga fram en rapport om tillämpningen av förordningen. Rapporten skall i förekommande fall åtföljas av förslag till ändring av förordningen.

När kommissionen utarbetar rapporten skall den ta särskild hänsyn till hur utländsk rätt i praktiken har behandlats i medlemsstaternas domstolar. I förekommande fall skall rapporten innehålla rekommendationer om huruvida det är lämpligt med ett gemensamt förhållningssätt till tillämpningen av utländsk rätt.

Rapporten skall även behandla frågan om huruvida det är lämpligt med särskild gemenskapslagstiftning på området för tillämplig lag för trafikolyckor.

Artikel 27 – Ikraftträdande och tillämplighet i tiden

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2005....

Den skall tillämpas på utomobligatoriska förpliktelser till följd av händelser som har ägt rum efter den dag då förordningen trädde i kraft.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna i enlighet med Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.

Utfärdad i Bryssel den

På Europaparlamentets vägnar
[...]
Ordförande

På rådets vägnar
[...]
Ordförande